

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2385/2022
25.08.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Весне Станковић, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Костић, адвокат из ..., против туженог Института за вирусологију, вакцине и серума „Торлак“ Београд, чији је пуномоћник Страхиња Стојковић, адвокат из ..., ради утврђења злостављања на раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3414/21 од 21.02.2022. године, у седници већа одржаној 25.08.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3414/21 од 21.02.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3414/21 од 21.02.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 152/15 од 13.05.2021. године, ставом првим изреке утврђено је да је тужилца претрпела злостављање на раду код туженог у периоду од децембра 2014. године до марта 2015. године и то од стране директора туженог др ББ која је тужилцу вређала речима: „Брука сте у кући и ван куће“, понижавала тужилцу позивајући је на састанак у свој кабинет, потом остављајући је да чека и по више сати, омаловажала рад тужилце пред другим колегама, грубо и агресивно јој се обраћала и то на састанцима, незаконито је оптерећивала претераним трајањем и обимом посла, чиме је тужилци ускраћено право на дневни и недељни одмор 09., 10., 12., 15., 23. јануара 2015. године и 13., 27. фебруара 2015. године и 03. и 04. марта 2015. године; давала прекратке рокове за испуњење радних задатака и претила јој непримерним санкцијама, док је правни саветник туженог ВВ готово свакодневно викао на тужилцу и прекомерно је оптерећивао пословима за које није била стручна, нити су исти у опису њеног радног места и неоправдано и непримерено је критиковао пред колегама, а ГГ - финансијски диреткор туженог узнемиравала је тужилцу позивањем у време викенда са циљем прекомерног, неоснованог и незаконитог надзора. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужилце да се забрани туженом вршење понашања које представља злостављање према тужилци. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужилци на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних патњи услед вишемесечне изложености злостављању које се састојало у

понижавању, прекомерном обиму посла са прекратким роковима, ускраћивању сна, што је имало за последицу премор и губитак концентрације тужиље, променљивост расположења, незадовољство, демотивацију, афективну лабилност и преосетљивост, као и због вишемесечног ускраћивања могућности за вођење нормалног и уобичајеног друштвеног, културног и породичног живота исплати тужиљи износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом од доношења првостепене пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете од досуђеног износа од 100.000,00 динара до траженог износа од 2.500.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом. Ставом петим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да увод и изреку ове пресуде објави о свом трошку у дневном листу „Политика“ и то најкасније у другом наредном броју, док је ставом шестим изреке одбијен захтев тужиље да се тужени обавезе да пресуду са образложењем објави о свом трошку у дневном листу „Политика“. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 232.400,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3414/21 од 21.02.2022. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 152/15 од 13.05.2021. године у ставу првом, трећем, петом и седмом изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртм изреке, тако што је обавезан тужени да тужиљи поред досуђеног износа у ставу трећем изреке плати још 200.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, док је преко досуђеног до траженог износа 2.500.000,00 динара, за износ од 2.200.000,00 динара, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке одбије је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, указујући на разлоге за примену члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... 18/20), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија (став други).

Предмет тужбеног захтева о коме је одлучено правноснажном пресудом је утврђење злостављања на раду. Правноснажном пресудом против које је ревизија изјављена, утврђено је да је тужиља претрпела злостављање на раду у периоду од децембра 2014. године до марта 2015. године, од стране директора, правног саветника и финансијског директора туженог (вређањем, омаловажавањем, агресивним

обраћањем, давање прекратких рокова за радне задатке, непримереним санкцијама, неоправданим критикама, надзором и сл.). Услед злостављања на раду, здравствено стање тужиље било је угрожено, није била у могућности да води уобичајени друштвени, културни и породични живот, тако да јој је досуђена накнада штете због повреде достојанства личности, а тужени обавезан да увод и изреку ове пресуде о свом трошку објави у дневном листу. Према образложењу побијане другостепене пресуде, тужиља је доказала (учинила вероватним) да је претрпела злостављање на раду, док тужени на коме је терет доказивања није доказао супротно – да није било понашања које представља злостављање на раду. Радње овлашћених лица и догађаји код послодавца имају обележје мобинга (недолично, малициозно, непрофесионално и застрашујуће опхођење према запосленом). У конкретном случају, реч је вертикалном мобингу (када радње злостављања предузима лице које је на било који начин надређено жртви мобинга), због чега претходно покретање поступка код послодавца није био неопходан услов за остваривање правне заштите, у смислу Закона о спречавању злостављања на раду, тако да су нижестепени судови оценили неоснованим истакнути приговор да је тужба недозвољена. Нижестепени судови су оценили и да је приговор недостатка пасивне легитимације неоснован, будући да само послодавац може бити тужена страна у постуку ради заштите од злостављања на раду (члан 29. Закона о спречавању злостављања на раду), без обзира на то ко је у конкретном случају извршилац злостављања.

Одлука са оваквом врстом тражене правне заштите зависи од утврђеног чињеничног стања, а образложење побијане пресуде за одлуку о тужбеном захтеву у конкретном случају, не одступа од судске праксе и владајућег тумачења права у истоврсним предметима, тако да не постоји потреба за новим ни уједначеним тумачењем права. Ревиденти не указује на потребу за новим тумачењем права, већ на погрешну примену материјалног права. Сходно наведеном, узимајући у обзир врсту спора, садржину тражене судске заштите, начин пресуђења и разлоге за усвајање тужбеног захтева, Врховни касациони суд је нашао да нису испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о ревизији, као изузетно дозвољеној.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 441. и 403. став 3. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена ни као редовна.

Чланом 29. Закона о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“ бр. 36/10), прописано је да запослени који сматра да је изложен злостављању од стране послодавца са својством физичког лица или одговорног лица у правном лицу може против послодавца да поднесе тужбу пред надлежним судом у року из члана 14. став 2. овог закона (став 1.). Право да поднесе тужбу против послодавца због злостављања на раду или у вези са радом има и запослени који није задовољан исходом поступка заштите од злостављања код послодавца, у року од 15 дана од дана достављања обавештења, односно одлуке из члана 20. ст. 2. и 3. и члана 23. овог закона (став 2.). Спор из става 1. и 2. овог члана јесте радни спор (став 4.). Ако овим законом нису предвиђена посебна правила, у споровима за остваривање судске заштите због

злостављања на раду или у вези са радом сходно се примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак (став 5.).

Из наведених законских одредби произлази да спор о утврђењу злостављања на раду представља радни спор, на који се примењује одредба о дозвољености ревизије из члана 441. ЗПП, јер Законом о спречавању злостављања на раду нису предвиђена посебна правила о дозвољености ревизије.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради утврђења злостављања на раду и накнаде штете поднета је 20.08.2020. године, а побијана вредност предмета спора износи 300.000,00 динара.

Имајући у виду да се предмет спора не односи на заснивање, постојање или престанак радног односа, а да је вредност новчаног потраживања не прелази динарску противвредности од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, ревизија није дозвољена.

Приликом оцене дозвољености ревизије, Врховни касациони суд је имао у виду да је побијаном одлуком преиначена првостепена пресуда (у делу којим је одлучено о конексном захтеву за накнаду штете), али налази да нема места примени члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП. Наиме, наведена одредба се може применити само када се примењује општи режим допуштености овог правног лека, према вредности предмета спора, односно у случају када се ради о ревизији изјављеној против правноснажне пресуде у којој је побијани део правноснажне пресуде или означена вредност предмета спора испод граничне вредности за дозвољеност ревизије, али не и у споровима у којима је посебним одредбама овог Закона (ЗПП) или посебним законом, одређено да ревизија у тој врсти спора није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

У конкретној ситуацији ценећи све околности трошкови на име одговора на ревизију нису били потребни ради вођења парнице, због чега је одбијен као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова одговора на ревизију, сходно члану 154. став 1. ЗПП и одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић